

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักวิชาสังคมศาสตร์

ที่ -

วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอดำเนินการส่งแผนการจัดการความรู้ และแนวปฏิบัติที่ดีจากการจัดการความรู้

เรียน ผู้อำนวยการกองมาตรฐานวิชาการและประกันคุณภาพ

สิ่งที่แนบมาพร้อมนี้

๑. แนวปฏิบัติที่ดีจากการจัดการความรู้ ด้านการเรียนการสอน

๒. แนวปฏิบัติที่ดีจากการจัดการความรู้ ด้านการวิจัย

ตามที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ขอให้หน่วยงานจัดส่งแผนการจัดการความรู้และแนวปฏิบัติที่ดีจากการจัดการความรู้ตามแบบฟอร์มกำหนดให้ เพื่อดำเนินการรวบรวมเผยแพร่องค์ความรู้ในภาพรวมและจัดกิจกรรมนำเสนอแนวปฏิบัติที่ดีในกระบวนการต่อไป

บัดนี้สำนักวิชาสังคมศาสตร์ได้จัดทำรายงานดังกล่าวเสร็จสมบูรณ์ (ดังรายละเอียดที่แนบมาพร้อมนี้)

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(ดร.วรรณะ รัตน์พงษ์)

คณบดีสำนักวิชาสังคมศาสตร์

แนวปฏิบัติที่ดีจากการจัดการความรู้

ชื่อหน่วยงาน สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

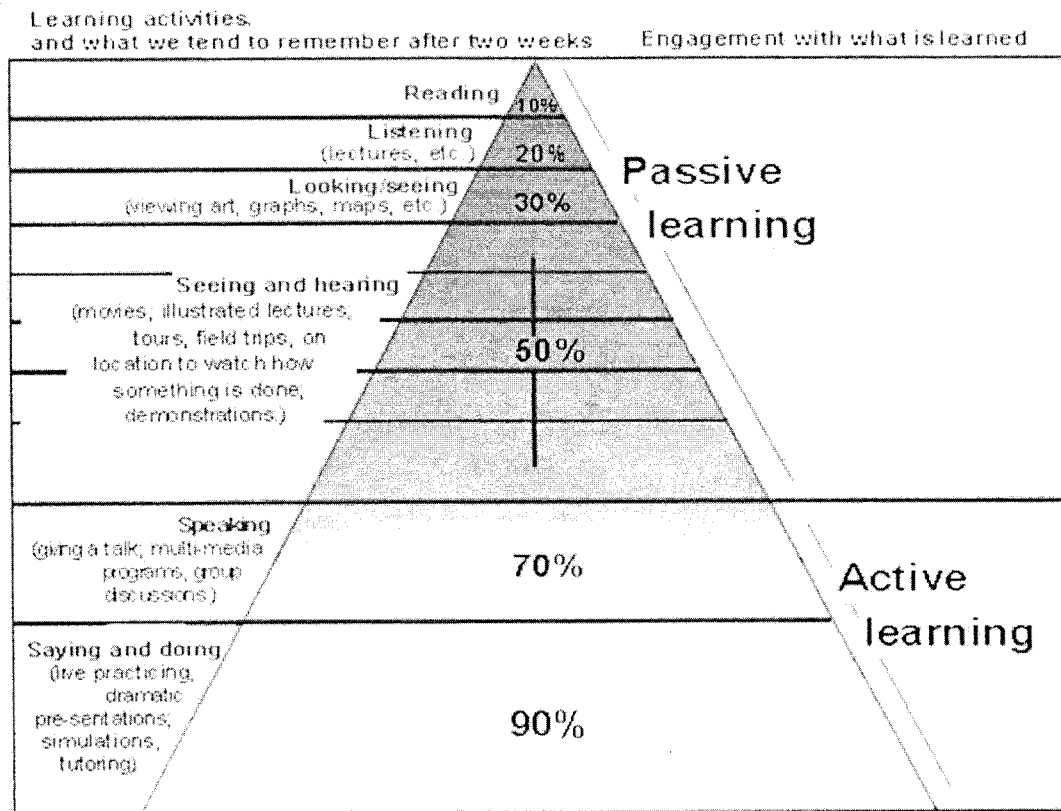
ชื่อประเด็นการจัดการความรู้เรื่อง การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning

การจัดการความรู้เพื่อค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีในการปฏิบัติงาน ด้านการเรียนการสอน

หลักการและเหตุผล

การเรียนการสอนที่จะทำให้นักศึกษาจำความรู้ภายหลังจากที่เรียนไปแล้ว 2 สัปดาห์ สูงสุดคือ การเรียนการสอนแบบ Active learning โดยให้นักศึกษามีโอกาสได้พูด ได้ทำ ได้แสดงออก ซึ่งนักศึกษาจะจำองค์ความรู้นั้นๆ ได้ร้อยละ 70 - 90 รองลงมาคือ การสอนแบบ Passive learning เป็นการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษาอ่าน ฟัง เห็น ยกตัวอย่างหรือสาธิตให้ดู นักศึกษาจะจำองค์ความรู้นั้นๆ ได้ร้อยละ 10 - 50 ดังแผนภาพที่ 1

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การเรียนการสอนของสำนักวิชาสังคมศาสตร์ ที่มีสาขาวิชาทั้งหมด 14 สาขาวิชาในระดับปริญญาตรี โท และเอก ซึ่งในแต่ละสาขาวิชานั้นการฝึกภาคปฏิบัติ จึงมุ่งให้อาจารย์ใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบ Active learning เพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์ในการศึกษาสูงสุด ควบคู่ไปกับการทำวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยเพื่อรับใช้สังคม การบริการวิชาการ และการทุนบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

แผนภาพที่ 1 Cone of Learning adapted from Edgar Dale (1946)

ดังนั้นลักษณะการเรียนการสอนของสำนักวิชาสังคมศาสตร์จึงมีชั่วโมงการบรรยายเท่าที่จำเป็นของแต่ละรายวิชา เพิ่มการทำบ้าน การค้นคว้า การพูดคุยปรึกษาในห้องเรียน มอบหมายให้นักศึกษาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในหัวข้อที่น่าสนใจ และนำเสนอในห้องเรียนเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ นักศึกษาและอาจารย์ ในบางรายวิชาอาจเพิ่มการเรียนนอกห้องเรียน การศึกษาภาคสนาม หรือการลงพื้นที่ โดยที่ให้นักศึกษามีโอกาสได้ร่วมทำกิจกรรม เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจบริบทของพื้นที่ มองเห็นภาพของพื้นที่อย่างชัดเจน และมีประสบการณ์ตรง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้อาจารย์ของสำนักวิชาจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF:HEd)
2. เพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดีจากการจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning ของแต่ละสาขาวิชา ของสำนักวิชาสังคมศาสตร์

กระบวนการดำเนินงาน/ วิธีการดำเนินงาน

กระบวนการดำเนินงานของสำนักวิชาสังคมศาสตร์สอดคล้องกับแนวคิดของการจัดการความรู้ คือ

1. การค้นหาความรู้ (Knowledge identification)
2. การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge creation and acquisition)
3. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge organization)
4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge codification and refinement)
5. การเข้าถึงความรู้ (Knowledge access)

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการจัดการความรู้

การเรียนการสอนแบบ Active learning สามารถทำได้หลายวิธี เช่น

1. การแสดงบทบาทสมมติ (Role playing)
2. การตั้งคำถาม (Questioning-based learning)
3. การสอนแบบโครงการ (Project-based learning)
4. การแลกเปลี่ยนความคิด (Think-pair-share)
5. การวิเคราะห์วิดีโอ/สื่อ (Reaction to video/multimedia)
6. การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning)
7. การสอนแบบใช้กรณีตัวอย่าง (Case learning)
8. การแบบใช้เกม (Class games)
9. การสอนแบบผังความคิด (Concept mapping)
10. การสอนแบบเน้นปฏิบัติ (Practice-based learning)
11. การสอนเน้นประสบการณ์ตรง (Concrete experience-based learning)

ในวิธีการเรียนการสอนแบบ Active learning ทั้ง 11 วิธี มีองค์ประกอบสำคัญคือ ผู้เรียนที่ร่วมทำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ (Learning cell) และมีการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Class discussion)

แนวปฏิบัติที่ดีจากการจัดการความรู้

สาขาวิชา	แนวปฏิบัติที่ดีด้านการเรียนการสอนแบบ Active learning
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม	การสอนแบบโครงการ (Project-bases learning) และ การสอนแบบเน้นปฏิบัติ (Practice-based learning)
สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	การสอนแบบโครงการ (Project-bases learning) และการแลกเปลี่ยนความคิด (Think-pair-share)
สาขาวิชาดนตรี	การสอนแบบโครงการ (Project-bases learning) และ การสอนแบบเน้นปฏิบัติ (Practice-based learning)
สาขาวิชาทัศนศิลป์	การสอนแบบโครงการ (Project-bases learning) และ การสอนแบบเน้นปฏิบัติ (Practice-based learning)
สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ประยุกต์	การสอนแบบโครงการ (Project-bases learning) และ การสอนแบบเน้นปฏิบัติ (Practice-based learning)
สาขาวิชาสหวิทยาการการบริหารท้องถิ่น	การสอนแบบเน้นปัญหา (Problem-based learning)
สาขาวิชาชาติพันธุ์อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง	การสอนแบบเน้นประสบการณ์ตรง (Concrete experiential learning)
สาขาวิชาการจัดการภูมิปัญญาและทรัพยากรทางวัฒนธรรม	การสอนแบบโครงการ (Project-bases learning) และ การสอนแบบเน้นปฏิบัติ (Practice-based learning)
สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม	การสอนแบบโครงการ (Project-bases learning) และ การสอนแบบเน้นปฏิบัติ (Practice-based learning)
สาขาวิชาระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์	การสอนแบบโครงการ (Project-bases learning) และ การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning)

ผลสำเร็จจากการนำแนวปฏิบัติที่ดีไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง

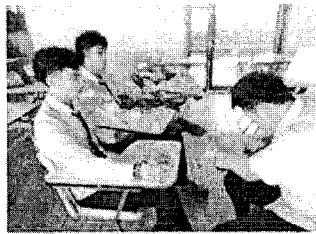
การจัดการเรียนรู้แบบ Active learning ที่สาขาต่างๆ ของสำนักวิชานำไปใช้ จนได้แนวปฏิบัติที่ดีของแต่ละสาขานั้นๆ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นสิ่งแรก คือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนดีขึ้น ผู้สอนเข้าใจจุดอ่อนจุดแข็งของผู้เรียนจนสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตรงกับที่หลักสูตรต้องการ และผลการ

ประเมินผลสัมฤทธิ์ของบัณฑิตจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ใช้บัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา
แห่งชาติ ทุกสาขาวิชาสำนักวิชาสังคมศาสตร์ผ่านการประเมิน

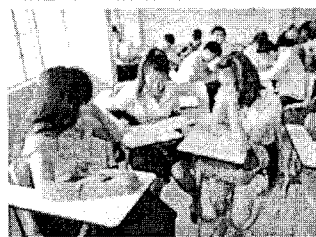
รูปภาพประกอบ

1. สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

การทำวิจัยในชั้นเรียนแบบ PBL

project
learning
classroom

รายวิชาภูมิปัญญาท้องถิ่น

การเรียนรู้

สู่การปฏิบัติ

ภาพการสอนแบบโครงการ (Project-bases learning) และการสอนแบบเน้นปฏิบัติ (Practice-based
learning) ในรายวิชาภูมิปัญญาท้องถิ่น